

Een reactie op P. Schmidt, K.F. van Wiersum en D. Lemckert in NBT '97 nr. 2.

Samenwerking tussen bosbouw, milieu en handel: nog ver weg?

Door Schmidt, Van Wiersum en Lemckert (NBT '97 nr. 2: Heiligt het doel de middelen) wordt gereageerd op een artikel van mijn hand (NBT '97, nr. 1). Zij stellen dat mijn stuk met name een persoonlijke aanval op Centeno betreft. Bovendien zouden er ook een groot aantal halve waarheden en onjuiste suggestieve opmerkingen in staan.

De toon van hun artikel stemt tot somberheid. Er wordt een negatieve teneur opgeroepen over het Teakwood-project. Zo worden er vraagtekens geplaatst over de prijsstelling van hout bij verwerking, het gebrek aan betrokkenheid van OHRA bij het initiatief om onder een beter toezicht te komen (terwijl OHRA al valt onder het toezicht van de Verzekeringkamer) en pas na herhaald aandringen zou OHRA hebben toegegeven dat de claim van FSC-certificering incorrect was (OHRA heeft haar fout in deze **nooit** ontkend).

Deze reactie betreurt ik ten zeerste, aangezien het slechts mijn bedoeling was de betrokkenheid te schetsen van OHRA rondom het ontstaan van de Teakwood Rendementpolis. Het interessante van dit product was juist het innovatieve karakter: de combinatie van bosbouw en milieubescherming, verpakt in een levensverzekering met geld-terug-garantie. Iets wat in deze vorm absoluut nieuw was en voor

OHRA een grote uitdaging inhield.

Het doel heiligt de middelen niet: OHRA is niet ongevoelig voor kritiek. Maar zoals ook al vermeld in mijn eerste artikel, is de toon van de kritiek vaak sterk gekleurd.

Ook in dit artikel is een aantal zaken volstrekt onjuist weergegeven. Daarom zie ik mij genoodzaakt op een aantal zaken kort en bondig te reageren.

Centeno

In mijn artikel heb ik de achtergrond van de verhouding tussen Centeno en FyF/WNF en OHRA weergegeven. Niet als persoonlijke aanval, maar om aan derden inzicht te geven hoe de controverse ontstaan is. De heer Centeno heeft vaak en uitgebreid de kans gegrepen en gekregen om zijn kant van het verhaal te vertellen, nu hebben wij dat één keer gedaan. Daarmee is in principe voor ons de kous af. In de afgelopen jaren hebben zowel het Wereld Natuur Fonds als OHRA een aantal contacten met de heer Centeno gehad om de controverse uit de wereld te halen; jammer genoeg hebben deze niet tot enig resultaat geleid.

Samenwerking LUW

Gedurende 1993 is een aantal gesprekken gevoerd door de plantage-onderneming Flor y Fauna (FyF) met de LUW in de persoon van Reitse de Graaf. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een concreet voorstel van FyF: zij bood een proefterrein van 30 hectare aan waarop onderzoek (dunningen, bemesting, inheem-

se boomsoorten, etc.) zou kunnen plaatsvinden onder leiding van de LUW. Daarbij zou, naast het terrein zelf, ook de arbeidskracht door FyF om niet beschikbaar worden gesteld.

Op dit voorstel is een reactie gekomen van de heer De Graaf (brief 30 juni 1993). Daarin schrijft hij: "Het vakgroepbestuur beraadt zich nog over het voorstel van samenwerking, maar was niet al te positief. Redenen: het contact (voor wat betreft ons officieel onderzoek) met Costa Rica willen ze afbouwen, en voorts betreft dit geen 'vernieuwend onderzoek'."

Het is dus onzin dat de door ons voorgestelde samenwerking niet van de grond is gekomen doordat - zoals Schmidt c.s. schrijven - "OHRA geen oor had voor de wetenschappelijke vraagtekens van de vakgroep".

Na de definitieve afwijzing door het vakgroepbestuur kwam op initiatief van de heer De Graaf vervolgens het contact met de heer Poels (bodemkundige bij de LUW) tot stand. Deze was bereid tot het uitvoeren van een betaalde consultancy, op welk voorstel FyF is ingegaan.

Bij het verlenen van deze opdracht is door partijen overeengekomen dat de uitkomsten van het onderzoek vertrouwelijk zouden zijn.

Begin 1994 heeft de heer Poels zijn opdracht uitgevoerd. Op dat moment zat de eerste OHRA-plantage nog geen zes maanden in de grond. Zijn onderzoek - met

name wat betreft zijn groeisimulatie model - kon dus slechts van zeer beperkte toepassing zijn op de OHRA-plantages. Deze plantages verschillen namelijk qua lokatie en groeiplaats van de oudere TEAKWOOD plantages. Er werd dus niet achteraf "een embargo op de onderzoeksresultaten opgelegd", zoals de schrijvers ons willen doen geloven. Er zijn door FyF normale, zakelijke afspraken gemaakt.

Samenwerking IAHL

In de eerste maanden van 1991 is door vier studenten van Larenstein een stage-opdracht uitgevoerd. Het betrof hier een literatuurstudie in het kader van een afstudeeropdracht. Dit was dus twee jaar voordat OHRA betrokken raakte bij het project en ruim twee jaar voordat OHRA's TEAKWOOD VI-plantage werd aangeplant. OHRA heeft **geen enkele betrokkenheid** bij deze studie gehad.

Hoe kan OHRA verplicht zijn de resultaten van een dergelijke scriptie naar buiten te brengen, terwijl ze er op geen enkele manier iets mee te maken hebben (gehad)?

Tevens wordt in het artikel van Lemckert c.s. vermeld dat een aanbod om een IAHL-stafflid een onderzoek te laten doen naar het monitoringsysteem van FyF werd afgewezen. Wat men echter na laat te vermelden is dat het hier om de heer Lemckert zélf gaat. Dat dit aanbod door FyF is afgeslagen is uitgebreid beargumenteerd door OHRA in een brief aan de heer Voorhoeve (Stichting Bos) van 15 april 1996.

Twee zaken spelen daarbij een belangrijke rol. In de eerste plaats: de heer Lemckert heeft een aantal keren publiekelijk negatief stelling genomen tegen het Teakwood-project (NOVA 23/11/

95, De Telegraaf 13/2/96). Ten tweede is de heer Lemckert al langere tijd technisch adviseur bij Bosque Teca Verde, een directe concurrent van FyF.

Deze twee feiten maken dat de heer Lemckert niet de onafhankelijke wetenschapper is, die in aanmerking komt voor een dergelijke studie.

Rechtszaken

In het artikel wordt gesteld dat criticasters van het project links en rechts worden bedreigd met rechtszaken.

OHRA heeft slechts één keer overwogen een rechtszaak te beginnen, te weten tegen de heer Centeno. Niet omdat de heer Centeno kritiek levert op het project, zoals ten onrechte wordt vermeld. OHRA accepteert kritiek en is gewend daarmee om te gaan. Maar in dit geval ging het bijna om een hetze: de heer Centeno maakte publiekelijk bekend dat OHRA frauduleus handelde: persberichten naar de Nederlandse media, brieven naar Prins Bernhard, brieven naar Minister Pronk, en talloze berichten op het Internet. Gegeven de goede naam van OHRA als verzekeraar was dit gedrag niet te tolereren.

De schrijvers vermelden dat diverse bosbouwkundige critici van het Teakwood-project zijn bedreigd met rechtszaken. Daarbij refereren zij aan een artikel van Vogelenzang (WUB, 14 maart 1996), waarin o.a. melding wordt gemaakt van de rechtszaken tegen de heer Van Weezendonk.

Ten eerste: de heer Van Weezendonk had, na zijn ontslag bij FyF meerdere rechtszaken aangespannen tegen FyF, zoals door ons uit de doeken is gedaan in ons eerste artikel. Daarnaast presenteerde Van Weezendonk zich

als een onafhankelijk criticus, waardoor FyF als reactie een rechtszaak tegen hem heeft aangespannen.

Ten tweede: OHRA heeft **nooit** met een rechtszaak bedreigd tegen Van Weezendonk, laat staan er één gevoerd, laat staan één verloren, dit in tegenstelling tot wat in het artikel van Vogelenzang staat vermeld.

Dezelfde Van Weezendonk heeft een aantal zaken tegen OHRA aangespannen voor de Reclame Code Commissie (RCC) in verband met misleidende reclame. In eerste instantie was de RCC van mening dat er niets op de advertenties van OHRA was aan te merken. Het College van Beroep (augustus 1996) bepaalde echter dat OHRA de **risico's** van de teak-belegging onvoldoende had toegelicht in de advertenties - overigens onder vermelding dat zij de rendementen haalbaar achtte. De daarna aangepaste advertentie werd door de RCC bij een herhaalde klacht van van Weezendonk als correct beoordeeld (14 januari 1997).

Ten slotte

De conclusie uit mijn eerste stuk was dat er een verdere, meer uitgebreide samenwerking tussen bosbouw, beleggers, natuurbeschermers en de wetenschap moet komen om tot duurzame bosbouw te komen. Alleen op deze wijze zal het mogelijk zijn om een goede balans te vinden tussen commercie en milieu.

Ook Schmidt c.s. zijn van mening dat het Teakwood-project lovenswaardig is. Zij zijn het met ons eens, dat dergelijke initiatieven in het kader van duurzaam bosbeheer belangrijk zijn.

In dat opzicht zijn de meningsverschillen blijkbaar klein en biedt het enige hoop voor de toekomst.